

Kvinnokonventionen

UNIFEM finns till för att stödja kvinnor och nå jämställdhet mellan könen. En viktig grund i detta arbete är Kvinnokonventionen. Kvinnokonventionen, eller Konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor som den egentligen heter, är en av FN:s konventioner om de mänskliga rättigheterna. Den antogs av FN:s generalförsamling 1979 och över 90 % av FN:s medlemsstater har förbundit sig att följa den.

Varför behövs Kvinnokonventionen?

I FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna står det att alla är födda fria och har lika värde och rättigheter - oavsett kön. Men ändå diskrimineras människor just på grund av kön världen över. I Kvinnokonventionens inledning konstateras att diskrimineringen av kvinnor är utbredd och att många utsätts för kränkningar endast på grund av att de är kvinnor. Exempelvis nekas många kvinnor rätten att utbilda sig och att få lika lön för lika arbete. Därför finns Kvinnokonventionen, för att ytterligare poängtera och säkerställa avskaffandet av diskriminering av kvinnor.

Nedan följer konventionstexten i förkortad version.

Artikel 1 - Definition av diskriminering

Diskriminering av kvinnor definieras som varje åtskillnad, undantag eller inskränkning på grund av kön som har till följd eller syfte att begränsa eller omintetgöra erkännandet, åtnjutandet eller utövandet av kvinnors mänskliga rättigheter och grundläggande friheter.

Artikel 2 - Skyldighet att avskaffa diskriminering av kvinnor

De stater som har anslutit sig till Kvinnokonventionen, dvs. konventionsstaterna, är skyldiga att avskaffa all diskriminering av kvinnor samt vidta lämpliga åtgärder för att främja jämställdhet mellan könen. Principen om jämställdhet ska införas i den nationella lagstiftningen.

Artikel 3 – Utveckling och framsteg

Konventionsstaterna skall på alla områden vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa full utveckling och framsteg för kvinnorna. Kvinnor och män ska på samma villkor få ha och utöva de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna.

Artikel 4 - Tillfälliga åtgärder för att uppnå jämställdhet

För att påskynda faktisk jämställdhet kan konventionsstaterna använda sig av tillfälliga åtgärder såsom kvotering och positiv särbehandling tills jämställdhet i fråga om möjligheter och behandling har uppnåtts.

Artikel 5 - Stereotypa roller

Konventionsstaterna ska på alla sätt motverka fördomar, seder och bruk som grundar sig på att det ena könet är underlägset eller på stelnade könsroller. Familjeutbildningen ska erkänna att kvinnor och män har gemensamt ansvar för sina barns uppfostran och utveckling.

Artikel 6 – Prostitution och handel med kvinnor

Konventionsstaterna skall vidta alla lämpliga åtgärder, inklusive lagstiftning, för att bekämpa alla former av handel med kvinnor och utnyttjande av kvinnoprostitution.

Artikel 7 – Politiskt och offentligt liv

Kvinnor ska på lika villkor som män få delta i landets politiska och offentliga liv genom att bland annat vara valbara och ha rösträtt.

Artikel 8 - Internationellt arbete

Kvinnor ska på samma villkor som män tillförsäkras möjligheten att företräda sina regeringar på internationell nivå och att delta i arbetet i internationella organisationer.

Artikel 9 – Medborgarskap

Kvinnor ska ges samma rätt som män att förvärva, byta eller behålla sitt medborgarskap. Kvinnor ska vidare också ha samma rättigheter som män i fråga om deras barns medborgarskap.

Artikel 10 – Utbildning

Kvinnor ska utan att diskrimineras garanteras samma rättigheter som män när det gäller utbildning, samma kvalitet på utbildning och samma möjligheter till stipendier och studiemedel som män. Läroplaner och skolböcker ska inte innehålla stelnade könsroller.

Artikel 11 – Arbetsmarknaden

Konventionsstaterna ska se till att kvinnor inte diskrimineras på arbetsmarknaden särskilt när det gäller anställning, lönesättning, tjänstevillkor, förmåner och arbetarskydd. Diskriminering av kvinnor på grund av äktenskap, graviditet eller moderskap ska förbjudas. Staterna ska även främja barnomsorg för att möjliggöra för föräldrar att förena familjeliv med yrkesansvar.

Artikel 12 – Hälsovård

Konventionsstaterna ska säkerställa att kvinnor och män har samma tillgång till hälso- och sjukvård, inklusive familjeplanering. Konventionsstaterna ska också garantera kvinnor lämplig vård vid graviditet, förlossning och amning.

Artikel 13 – Sociala och ekonomiska förmåner

Kvinnor ska garanteras samma rättigheter som män inom samhällslivet och det ekonomiska livet. Detta gäller särskilt rätten till familjeförmåner, banklån och andra former av kredit liksom rätten att delta i fritidsverksamhet, idrott och i kulturlivet i alla dess former.

Artikel 14 – Landsbygdens kvinnor

Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att bestämmelserna i konventionen även tillämpas på kvinnor på landsbygden och att de ska få delta i och dra fördel av landsbygdens utveckling. Det är viktigt att se till att dessa kvinnor också har tillgång till hälso- och sjukvård, praktisk och teoretisk utbildning, arbete, kredit och tillfredställande levnadsförhållanden.

Artikel 15 – Likhhet inför lagen

Kvinnor och män ska vara lika inför lagen och ska behandlas lika inför domstol. Kvinnor och män ska ha lika rätt att ingå avtal, att förvalta egendom och att resa.

Artikel 16 – Äktenskap och familjeliv

Kvinnor och män ska ha lika rätt att ingå äktenskap av egen fri vilja och lika rättigheter och skyldigheter under äktenskapet, vid eventuell skilsmässa och som föräldrar. Dessutom ska konventionsstaterna säkerställa att kvinnor och män har lika rätt att bestämma om familjeplanering och lika rättigheter i fråga om ägande och förvaltande av egendom.

Artikel 17-22

Genom dessa artiklar etableras Kvinnokommittén, vars uppgift är att bevaka hur Kvinnokonventionen följs av konventionsstaterna. Staterna måste rapportera till kommittén om genomförandet av konventionens bestämmelser.